

Környezeti nevelés – Ökoiskola – Pedagógiai Program 2024-2025

Szemléletet csak úgy lehet formálni, ha minden tantárgyban és minden iskolán kívüli programon törekszünk arra, hogy diákjaink ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet, s benne az embert. Megtanítjuk őket arra, hogy a természetben tapasztalt jelenségek okait keressék, kutassák a köztük rejlő összefüggéseket. Így válhatnak a gyerekek majd tudatos környezetvédővé, a természetet féltő, óvó felnőttekké.

Ezt a szemléletet szolgálja iskolánk környezetnevelési, és erre épülő öko programja.

Az Ökoiskolai programot folytatjuk ebben a tanévben is. Intézményünk 2022-ben nyerte el az **Ökoiskola** címet. Az Ökoiskola cím használatára 2022. szeptember 1-től 2025. augusztus 31-ig vagyunk jogosultak, így a cím megújítására készülünk 2025. tavaszán. Szellemében a természet- és környezetvédelem, globális és helyi környezeti problémák, a hulladékgazdálkodás kérdésköreit beépítettük a hagyományos tanórák és a kompetenciaalapú tanóráink menetébe. Emellett külön projekteket, témnapokat és témaheteket rendezünk illetve öko programokat szervezünk, kimondottan tanórán kívüli foglalkozásokra.

Célunk, hogy iskolánk környezeti nevelése során a tanulók ismerjék meg azokat a jelenlegi folyamatokat, amelyek következményeként bolygónkon környezeti válságjelenségek mutatkoznak. Ismerjék fel a társadalmi-gazdasági modernizáció pozitív és negatív környezeti következményeit. A tanulók kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába. Életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére való törekvés váljék meghatározóvá. Szerezzenek személyes tapasztalatokat az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén. Öko szemléletű programjainkkal magasabb szintre emeljük iskolánk környezeti nevelési programját a fenntarthatóság érdekében. Ezáltal olyan pedagógiai folyamatot kívánunk követni, melynek során formálódik tanulóink környezettudatos magatartása és kialakul a környezetért felelős életvitele.

Az öko szemlélet tulajdonképpen egy környezetbarát iskola szemlélete

- amelyben meghatározó szerep jut a környezeti nevelésnek valamint a fenntarthatóság kérdéskörének.
- amely lehetőséget biztosít tanulóinak számára tanterven kívüli tanulási formákra (vetélkedők, pályázatok, erdei iskola, projektek), ezzel elősegíti a tanulók környezettudatos magatartásának kialakulását.
- amely a szülőkkel és a helyi közösséggel együttműködve részt vesz a helyi környezeti problémák vizsgálatában, megoldásában.
- amely technikai- gazdasági szinten igyekszik takarékosan bánni az energiaforrásokkal, csökkenteni a hulladékok mennyiségét, az iskola külső és belső környezetét esztétikusan kialakítani és megteremteni az egészséges iskolai munka feltételeit.

A fenntarthatóság megvalósításának eszközei, módszerei:

- Az iskola tevékenységeiről és ezek környezetre való hatásáról évente felmérést készít, mely tartalmazza a tanulók és a nevelőtestület környezettudatosságáról szóló beszámolóját.
- Mindennapi működésében kiemelt figyelmet fordít a takarékos energiafogyasztásra, a környezetbarát termékek használatára, az ésszerű anyag-és hulladékgazdálkodásra,, Hulladékgyűjtési program, „Energia” program.
- Minden évben elkészíti öko munkatervét az iskolavezetés, a tanárok, az alkalmazottak, a tanulók és a szülők bevonásával.
- Az iskola arculata határozottan képviseli a fenntarthatóság, a környezettel harmonikus, környezetbarát, egészséges életvitel pedagógiai értékeit, környezettervet készít.
- Kapcsolatot tart fenn aktív, szervezettel: állatmenhely, fajmentők.
- Oktató-nevelő munkájában kiemelt helyet ad a helyi közösség életéhez kapcsolódó tevékenységeknek, bekapcsolódik a helyi településfejlesztésbe.
- Pedagógiai munkája a gyermekek életkorát és egyéni sajátosságait messzemenően figyelembe veszi, sokféle pedagógiai módszert vesz igénybe az öko szemlélet kialakításának érdekében – újszerű tanulászervezési formák (téma napok, témahetek), pedagógiai műhelymunka az öko csoport vezetésével, belső és külső továbbképzések, tanulásmódszertani foglalkozások, projektpedagógia.
- A szabadterei tevékenységek állandó részei az iskola helyi tantervének és az iskolai

munkatervnek. A szabadtéri programok szervezésének fontos szempontja az egészséges életvitel.

- A diákokat bevonja az őket érintő döntések előkészítésébe, a diákönkormányzaton keresztül.
- A házirend kiemelten foglalkozik az iskolában és környékén lévő természeti és épített értékek védelmével.
- A nevelőtestület jártas a környezetvédelmi, fenntarthatósággal kapcsolatos témák tanításában, módszertanában és ezt alkalmazza is.
- Az iskola valamennyi dolgozója példát mutat a diákoknak a környezetbarát szemlélet, az egészséges életvitel tekintetében.
- Minden tanév munkaterve tervez az ökoiskola arculatához kapcsolódó környezet-és természetvédő programokat.
- Belső-és külső kommunikációs csatornái /honlap, faliújságok, városi újság/ tükrözik az ökoiskolai célokat.
- Együttműködik más, hasonló szemléletű iskolákkal, kiemelt feladat a partnerkeresés, partnerkapcsolat kialakítása (Telki, Perbál, Herceghalom iskolái).
- Az iskolaépület környékén lévő természetes növényzet változatos és megkímélt, a telepített növényzet rendszeresen és szakszerűen gondozott. Fokozott figyelmet fordít a madárvédelemre, a komposztálásra, a gyógy-és fűszernövények gondozására. Rövidtávú tervek között a kerti foglalkoztató, közösségi tér kialakítása szerepel, „Tegyük szebbé környezetünket!” program.
- az iskolai étkeztetés célja az egészséges, tápláló ételek és italok kínálása, „Egészség” program.

A környezeti nevelés és öko programok szinterei iskolánkban – ÖKO ARCULAT

Öko projektek, témahetek

A projekt nemcsak maradandó, szép élményekkel gazdagítja a diákokat, hanem a környezet megóvását az aktív állampolgárságra neveléssel és a környezeti neveléssel ötvözi, valamint közelebb hozza a diákokat saját településük kultúrájához, gyökereikhez.

Fontos, hogy a diákok dinamikus képességei (kezdemenyvezőkészség, önállóság és felelősségvállalás) is fejlődnek a projekt hatására. A csapatmunka során javul a kompromisszumkészség is. A feladatok megoldása során a résztvevők kommunikációs készségei is csiszolódnak. A létrehozott produktum segíti a diákokat képességeik felismerésében. Tudatosul bennük, hogy ők is sokat tehetnek környezetükért, ami igen fontos, hiszen sokan úgy érzik, egyedül kevesek ahhoz, hogy bármit tehessenek környezetük érdekében, és nem ismerik fel a bennük, illetve az összefogásban rejlő lehetőségeket. Nagy öröm a gyerekeknek, ha a közösségben valamilyen elismerésnek örvendő tevékenységet folytathatnak. Emellett a nagyobb szabadság miatt a tanórán kívüli nevelés gyakran hatékonyabb a tanórainál. A diákok jobban emlékeznek azokra az információkra, amelyeket valamilyen tevékenység közben saját maguk szereznek, tapasztalnak meg. A gyerekek lelkesedése annál nagyobb, minél több saját megfigyelés, közös, csapatépítő tevékenység kapcsolódik a tanuláshoz, munkához, és a probléma felismerése után maguk találják meg a lehetséges megoldásokat.

A projektek stratégiailag kiemelt céljai:

- Természetismereti, természetvédelmi, környezetvédelmi problémákkal kapcsolatos ismeretek átadása.
- Globális és helyi környezeti problémákkal kapcsolatos érzékenység kialakítása, ezek felismeréséhez szükséges kompetenciák kialakítása, fejlesztése.
- A természet szeretetére nevelés, a gyerekek természettel való közvetlen élményekhez juttatása. A gyerekek lakóhelyük közelében található természeti értékek megismertetése.
- A globális és a helyi környezeti problémákkal kapcsolatos aktivitásra, tevőleges magatartásra nevelés, hulladékkezelési program, válogatott hulladékkezelésre szoktatás.
- A mindennapi életben való környezettudatos gondolkodásra és magatartásra nevelés, a kerékpáros és gyalogos közlekedés gyakorlatának, kultúrájának népszerűsítése.
- A fenntartható fejlődéshez szükséges kompetenciák kialakítása, fejlesztése. A természetes anyagok és hagyományos kézműves technikák megismertetése, gyakoroltatása.
- Ökológiai gondolkodásmód kialakítása, fokozása a diákokban, szülőkben és a tanároknál.
- A témában kiírt pályázatok figyelemmel kísérése.

A célok eléréséhez szükséges készségek, kompetenciák kialakítása, fejlesztése:

- alternatív, problémamegoldó gondolkodás
- ökológiai szemlélet, gondolkodásmód
- problémaérzékenység
- kreativitás
- együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia és segítő életmód
- vitakészség, kritikus véleményalkotás
- konfliktuskezelés és megoldás
- értékelés és mérlegelés készsége

Munkaterv, Eseménynaptára (részlet)

Időpont	Program - Felelősök	Résztevők
2024. szeptember	Hulladékgyűjtési program - Sulizsák Program - Pappné Polacsek Orsolya	Az iskola és a településünk
2024. ősz	Hulladékgyűjtési program - Papírgyűjtés - Szülők Iskolai Szervezete	Az iskola és a településünk
2024. szeptember 30.-október 4.	Világ Legnagyobb Tanórāja programsorozat - Nyitogatót tartó pedagógus	Az iskola, alsó és felső tagozat
2024. október 4.	Állatok világnapja - Nyitogatót tartó pedagógus	Az iskola, alsó és felső tagozat
2024. október 18.	Öko-délután - Termésvarázs - Blaskó Szilvia, Hudák Istvánné, Diákönkormányzat, munkaközösség-vezetők	Az iskola, alsó és felső tagozat
2024. november	Elektronikai hulladékgyűjtési program - Sugárné Vojta Szilvia	Az iskola és a településünk
2025. március 7.	Öko-délután, Rainer Ferencné, napközis munkaközösség	Alsó tagozat és napközi
2025. március 21.	A víz világnapja (03.22.) - Lukács Zsuzsanna, Osztie Tamás Lászlóné	Az iskola, alsó és felső tagozat
2025. március	(L)együnk együtt, (t)együnk együtt! -	Az iskola tanulói, tanárai, szülők

	közösségi program, az iskolaudvar rendbetétele, ültetés - Sugárné Vojta Szilvia, Szülők Iskolai Szervezete	
2025. április 7.	Erdőismereti foglalkozás - osztályfőnökök szaktanárok	3 évfolyam
2025. április 7-11.	Fenntarthatósági témahét - Kóródi Kristóf, osztályfőnökök	Az iskola, alsó és felső tagozat
2025. április 28.	Föld világnapja (04.22.) - Hudák Istvánné, alsós osztályfőnökök	Az iskola, alsó és felső tagozat
2025. május 9.	Madarak és fák napja (05.10.) - alsós osztályfőnökök, napközis munkaközösség	Alsó tagozat és napközi
2025. június 2-13.	Szervezett erdei iskolák, kirándulások mind a nyolc évfolyamon - osztályfőnökök	Az iskola, alsó és felső tagozat
2025. június	Hulladékgyűjtési program - Papírgyűjtés - Szülők Iskolai Szervezete	Az iskola és a településünk

A tanévben a pályázat benyújtásáig eltelt időre vonatkozóan a tervezett programok 100%-os részvétellel teljes mértékben megvalósultak. Az eredmények alátámasztják a fenntarthatósági tervezés hatékonyságát és inspirációt nyújthatnak a jövőbeli programokhoz.

1. Hulladékgyűjtési program

- papírgyűjtés évente kétszer, ősszel és tavasszal
- szemétyűjtés
- használt elemgyűjtés folyamatosan a kihelyezett gyűjtőedénybe
- műanyag gyűjtés szelektív hulladék projekt keretében
- háztartási elektronikai hulladék akciószerű gyűjtése, ősszel (település részére szervezve)
- fáradt olaj gyűjtése folyamatos
- Sulizsák Program - használt ruhák gyűjtése

2. „Tegyük szebbé környezetünket!” program

- Az iskola kertjének, az iskola és óvoda közötti területnek megújítása és folyamatos gondozása: a terület felosztása és osztályok védelme alá helyezése.
- Új növények telepítése - fűszerkert, sziklakert, egyéb dísnövények.
- Kerti foglalkoztató, közösségi tér, magaságások létrehozása.
- Növények azonosító táblával ellátása, a komposztálandó zöld hulladék, avar, stb. összegyűjtése és komposztálása.
- Madáretetők, madárodúk kihelyezése, téli madáretetés - madárbarát program.
- Öko falijátság, hirdetőtábla.

3. „Energia” program

- „Energialesen” - az „Energiakommandó”: diákokból álló csoport rendszeres ellenőrző sétája, „órjárata” az iskola egész területén - vízcsapok, világítás, szellőztetés- ablakbezárás stb., diákok figyelmeztetése, figyelemfelkeltő plakátok, írások közzététele az öko hirdetőtáblán - időközönkénti helyzetértékelés.
- Energia-, víz- és papírfogyasztás minimalizálása, csapok elzárása, a termekben, folyosókon a szükségleteknek megfelelő időben égjen csak a lámpa.
- A fénymásoló papír-fogyasztás csökkentése, a kétoldalas papírhasználat ösztönzése (pl. selejt papírok röpdolgozat írásra tökéletesek).
- Környezetbarát tisztítószer használata
- Megújuló energia - hőszivattyú.
- Napelemek (új épület).

4. „Egészség” program

- Egészségnevelési projektek, témahetek
- A Világ Legnagyobb Tanórája programsorozat 2024-es kiemelt téma: a rendszergondolkodás az élelmiszeripar és a tudatos élelmiszerfogyasztás példáján keresztül

- Cél az étkezéssel kapcsolatos műanyag hulladék (poharak és ételes dobozok) csökkentése és szelektív gyűjtése
- Kerékpáros és gyalogos közlekedést népszerűsítő programok
- Sportnapok, diákolimpiák

5. Szervezett iskolai projektnapok ill. Projekthét

- Világ Legnagyobb Tanórája programsorozat: 2024. szeptember 30. - október 4. Az idei év kiemelt témája **a rendszergondolkodás az élelmiszeripar és a tudatos élelmiszerfogyasztás példáján keresztül** bemutatva.
- Öko-délután: Termésvarázs 2024. október 18.
Öko-délután a napköziben: 2025. március 7.
- Fenntarthatósági témahét: 2025. április 7-11.
- Jeles napokhoz, környezetvédelmi világnapokhoz kapcsolódó programok: Állatok Világnapja 2024. október 4., Víz világnapja 2025. március 22., Föld napja 2025. április 22., Madarak Fák napja 2025. május 10.
- Tematikus erdei iskolák szervezése mind a nyolc évfolyamon 2025. június 2-13.

6. Szabadidős programok

- Túrák, kirándulások: hétfégi és nagyobb lélegzetű kirándulások szervezése, természetjárás szűkebb környezetünk természetvédelmi értékeinek meglátogatása.
- Környezetvédelmi vetélkedők, akadályversenyek szervezése.
- Ismeretterjesztő előadások.
- Rendszeres foglalkozások a Műemlék Magtár melletti tónál, a tó élővilágának megismerése védelme mind a négy évszakban.
- Tervezzük A DEPÓNIA Nonprofit Kft. tematikus szemléletformáló programján való részvételt, amely célja a környezettudatosság és a fenntarthatóság népszerűsítése.

7. Tervezés a jövőre

- esővízgyűjtés megvalósítása
- közösségi tér kialakítása (iskolaépület mellett)

Törvényi háttér

Általános szabályozás

Az Alkotmány környezetvédelemmel kapcsolatos paragrafusai: 8.§ 16.§ 18.§ 70.§

Környezetvédelmi törvény (1995. évi LIII. Törvény a környezet védelmének általános szabályairól)

Természetvédelmi törvény (1996. évi LIII. Törvény)

Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. Törvény

Nemzeti Környezetvédelmi Program (2031/1998. Kormányhatározat)

Nemzeti Biodiverzitás Stratégia a Globális Környezeti Alap és az UNEP (ENSZ) támogatásával 1999.

Hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. Törvény

Közoktatási szabályozás

1993. évi LXXIX törvény a közoktatásról

11/1994 (VI. 8.) MKM rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről

1/1998 /VII.24/ OM rendelet

130/1995. (X. 26.) Korm. rendelet a NAT kiadásáról

63/2000. /V.5./ Korm. Rendelet

28/2000. (IX. 21.) OM rendelet

4/2001. (I. 26.) OM rendelet